

Gdyby każda noc w naszym życiu
mogła być jak noc
Bożego Narodzenia,
rozjaśniona światłem wewnętrznym...

www.POSbistro.com

KALENDARZ MIESIĘCZNIKA KATOLICKIEGO

RODZINA 2022

LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
<ol style="list-style-type: none"> 1. P. Haliny, Mariana 2. S. Marii, Urbana 3. N. Jacka, Anatola 4. P. Malwiny, Elżbiety 5. W. Antoniego, Karoliny 6. Ś. Cyryla, Metodego 7. C. Dominiki, Łucji 8. P. Elżbiety, Edgara 9. S. Weroniki, Zenona 10. N. Amelii, Filipa 11. P. Benedykta, Olgi 12. W. Brunona, Jana 13. S. Eugeniusza, Małgorzaty 14. C. Kamila, Marcelego 15. P. Henryka, Włodzimierza 16. S. Benedykta, Eustachego 17. N. Aleksego, Bogdana 18. P. Kamila, Szymona 19. W. Marcina, Wincetego 20. S. Czesława, Hieronima 21. C. Daniela, Wiktora 22. P. Marii, Magdaleny 23. S. Sławomira, Apolinarego 24. N. Kingi, Krystyny 25. P. Jakuba, Krzysztofa 26. W. Anny, Joachima, Hanny 27. Ś. Julii, Natalii 28. C. Wiktora, Innocentego 29. P. Marty, Olafa 30. S. Piotra, Julity 31. N. Ignacego, Lubomira 	<ol style="list-style-type: none"> 1. P. 78. rocznica Powstania Warszawskiego 2. W. Marii, Gustawa 3. Ś. Lidii, Nikodemu 4. C. Dominiki, Protazego 5. P. Marii, Oswalda 6. S. PRZEMIENIENIE PAŃSKIE 7. N. Doroty, Kajetana 8. P. Dominika, Emiliana 9. W. Jana, Romana 10. Ś. Borysa, Wawrzyńca 11. C. Lidii, Zuzanny 12. P. Euzebiusza, Klary 13. S. Heleny, Hipolita 14. N. Maksymiliana, Alfreda 15. P. Wniebowzięcie NMP 16. W. Joachima, Rocha 17. Ś. Anity, Jacka 18. C. Heleny, Laury 19. P. Bolesława, Juliusza 20. S. Bernarda, Sobiesława 21. N. Jolanty, Piusa 22. P. Marii, Cezarego 23. W. Filipa, Wiktora 24. Ś. Bartłomieja, Jerzego 25. C. Grzegorza, Ludwika 26. P. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ 27. S. Moniki, Cezarego 28. N. Adeliny, Aleksego 29. P. Jana, Sabiny 30. W. Róży, Szczęsnego 31. Ś. Bohdana, Rajmunda 	<ol style="list-style-type: none"> 1. C. 83. rocznica wybuchu II wojny światowej 2. P. Stefana, Juliana 3. S. Szymona, Izabeli 4. N. Rozalii, Róży 5. P. Doroty, Wawrzyńca 6. W. Beaty, Zachariasza 7. Ś. Melchiora, Reginy 8. C. NARODZENIE NMP 9. P. Piotra, Sergiusza 10. S. Łukasza, Mikołaja 11. N. Jacka, Prota 12. P. Marii, Gwidona 13. W. Eugenii, Aureliusza 14. Ś. PODWYŻ. KRZYŻA ŚW. 15. C. MB BOLESNEJ 16. P. Edyty, Kornelii 17. S. Roberta, Justyny 18. N. Irmę, Stanisława 19. P. Januarego, Konstancji 20. W. Filipiny, Eustachego 21. Ś. Mateusza, Hipolita 22. C. Tomasza, Maurycego 23. P. Marleny, Bogusława 24. S. Gerarda, Teodora 25. N. Aurelii, Władysława 26. P. Kosmy, Damiana 27. W. Justyny, Wincetego 28. Ś. Wacława, Marka 29. C. Michała, Rafała, Gabriela 30. P. Grzegorza, Hieronima 	<ol style="list-style-type: none"> 1. S. Remigiusza, Danuty 2. N. Św. Aniołów Stróżów 3. P. Teresy, Gerarda 4. W. Edwina, Franciszka 5. S. Apolinarego, Faustyny 6. C. Artura, Brunona 7. P. NMP RÓŻANCOWEJ 8. S. Brygidy, Pelagii 9. N. Bogdana, Dionizego 10. P. Franciszka, Pauliny 11. W. MACIERZYNSTWA NMP 12. S. Edwarda, Honorata 14. P. Dzień Edukacji Narodowej 15. S. Dzień Dziecka Utraconego Jadwigi, Teresy 16. N. Ambrożego, Florentyny 17. P. Wiktora, Małgorzaty 18. W. Lucyny, Łukasza 19. C. Ireny, Jana 21. P. Urszuli, Jakuba 22. S. Filipa, Flawiusza 23. N. Ignacego, Teodora 24. P. Marcina, Rafała 25. W. Darii, Ingi 26. Ś. Ewarysta, Lucjana 27. C. Sabiny, Wincetego 28. P. Szymona, Tadeusza 29. S. Michała, Wioletty 30. N. Przemysława, Zenobii 31. P. Krzysztofa, Urbana 	<ol style="list-style-type: none"> 1. W. Wszystkich Świętych 2. Ś. DZIEŃ ZADUSZNY 3. C. Sylwii, Huberta 4. P. Karola, Olgierda 5. S. Elżbiety, Sławomira 6. N. Leonarda, Feliksa 7. P. Willibrorda, Antoniego 8. W. Wiktora, Seweryna 9. Ś. Teodora, Ursyna 10. C. Leona, Andrzeja 11. P. Święto Niepodległości Marcina, Wiktorii 12. S. Renaty, Witolda 13. N. Benedykta, Stanisława 14. P. Serafina, Wawrzyńca 15. W. Alberta, Leopolda 16. Ś. Gertrudy, Edmunda 17. C. Grzegorza, Salomei 18. P. Romana, Klaudyny 19. S. Elżbiety, Seweryna 20. N. CHRYSYSTUSA, KRÓLA WSZECHŚWIATA 21. P. Janusza, Konrada 22. W. Cecylii, Marka 23. Ś. Felicjy, Klemensa 24. C. Marii, Flory 25. P. Katarzyny, Elżbiety 26. S. Leonarda, Konrada 27. N. I ADWENTU 28. P. Stefana, Zdzisława 29. W. Błażeja, Saturnina 30. S. Andrzeja, Konstantego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. C. Edmunda, Natalii 2. P. Pauliny, Rafała 3. S. Franciszka, Lucjana 4. N. II ADWENTU 5. P. Krystyny, Sabiny 6. W. Mikołaja, Emiliana 7. Ś. Ambrożego, Marcina 8. C. NIEPOK. PO CZ. NMP 9. P. Leokadii, Walerii 10. S. Julii, Marii 11. N. III ADWENTU 12. P. Dagmary, Aleksandra 13. W. Łucji, Otylii 14. Ś. Alfreda, Izydora 15. C. Celiny, Niny 16. P. Albiny, Zdzisławy 17. S. Olimpii, Łazarza 18. N. IV ADWENTU 19. P. Eleonory, Dariusza 20. W. Bogumila, Dominika 21. S. Tomasza, Piotra 22. C. Honoraty, Zenona 23. P. Wiktorii, Jana 24. S. WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA 25. N. BOŻE NARODZENIE 26. P. DRUGI DZIEŃ ŚWIĄT Świętej Rodziny 27. W. Jana, Fabioli 28. Ś. Młodzianków Męczenników 29. C. Dawida, Dominika 30. P. Eugeniusza, Irminy 31. S. Sylwestra, Melanii

STYCZEŃ

1. S. NOWY ROK
- BOŻEJ RODZ. MARYI PAŃSKIM**
2. N. II Ndz. PO NARODZENIU PAŃSKIM
3. P. Genowefy, Danuty
4. W. Anieli, Eugeniusza
5. S. Edwarda, Hanny
- 6. C. OBJAWIENIE PAŃSKIE**
- Kacpra, Melchiora, Baltazara
7. P. Juliana, Lucjana
8. S. Seweryna, Teofila
- 9. N. CHRZTU PAŃSKIEGO**
10. P. Grzegorza, Wilhelma
11. W. Honoraty, Matyldy
12. S. Arkadiusza, Czesławy
13. C. Weroniki, Bogumily
14. P. Hilarego, Feliksa
15. S. Franciszka, Pawła
- 16. N. Marcelego, Włodzimierza**
17. P. Jana, Antoniego
18. W. Rozp. Tyg. M. o Jedn. Chr.
19. S. Henryka, Marty
20. C. Sebastiana, Fabiana
21. P. Dzień Babci
- Agnieszki, Jarosława
22. S. Dzień Dziadka
- Dominika, Wincetego
- 23. N. Rajmunda, Karola**
24. P. Tymoteusza, Felicjana
25. W. Zak. Tyg. M. o Jedn. Chr.
26. Ś. Pauliny, Polikarpa
27. C. Anieli, Jana
28. P. Juliana, Tomasz
29. S. Zdzisława, Franciszka
- 30. N. Macieja, Martyny**
31. P. Jana, Ludwika

LUTY

1. W. Brygidy, Ignacego
2. Ś. MATKI BOŻEJ GROMN. OFIAROWANIE PAŃSKIE
3. C. Błażeja, Oskara
4. P. Andrzeja, Weroniki
5. S. Agaty, Adelajdy
- 6. N. Doroty, Pawła**
7. P. Ryszarda, Romualda
8. W. Hieronima, Jana
9. Ś. Apolonii, Nikifora
10. C. Elwiry, Jacka
11. P. Marii, Lucjana
12. S. Eulalii, Modesta
- 13. N. Grzegorza, Katarzyny**
14. P. Cyryla, Metodego
15. W. Faustyny, Kladiusza
16. Ś. 69. rocznica śmierci bpa F. Hodura
17. C. Aleksego, Zbigniewa
18. P. Szymona, Konstancji
19. S. Konrada, Arnolda
- 20. N. Leona, Eustachego**
21. P. Piotra, Eleonory
22. W. Marty, Małgorzaty
23. Ś. Izabeli, Damiana
24. C. Macieja, Marka
25. P. Wiktora, Cezarego
26. S. Aleksandra, Mirosława
- 27. N. Gabrieli, Anastazji**
28. P. Romana, Lecha

MARZEC

1. W. Albina, Antoniego
2. Ś. POPIELC
3. C. Feliksa, Kunegundy
4. P. Kazimierza, Eugeniusza
5. S. Fryderyka, Teofila
- 6. N. I WIELKIEGO POSTU**
7. P. Perpetuy, Felicity
8. W. Beaty, Wincetego
9. S. Franciszki, Dominika
10. C. Cypriana, Marcelego
11. P. Konstantego, Ludostława
12. S. Grzegorza, Justyny
- 13. N. II WIELKIEGO POSTU**
14. P. Leona, Matyldy
15. W. Klemensa, Ludwika
16. S. Hilarego, Izabeli
17. C. Patryka, Zbigniewa
18. P. Cyryla, Edwarda
19. S. Św. Józefa Oblubieńca NMP
- 20. N. III WIELKIEGO POSTU**
21. P. Benedykta, Mikołaja
22. W. Bogusława, Katarzyny
23. S. Feliksa, Pelagii
24. C. Katarzyny, Marka
25. P. ZWIASTOWANIE NMP
26. S. Emanuela, Teodora
- 27. N. IV WIELKIEGO POSTU**
28. P. Jana, Anieli
29. W. Bertolda, Eustachego
30. Ś. Amelii, Leonarda
31. C. Gwidona, Beniamina

KWIECIEŃ

1. P. 156. roczn. urodzin Bpa F. Hodura
2. S. 17. roczn. śmierci św. Jana Pawła II
- 3. N. V WIELKIEGO POSTU**
4. P. Izydora, Wacława
5. W. Wincetego, Ireny
6. Ś. Ireneusza, Izoldy
7. C. Jana, Rufina
8. P. Waltera, Dionizego
9. S. Marcelego, Marii
- 10. N. NIEDZIELA PALMOWA**
11. P. Leona, Filipa
12. W. Damiana, Juliusza
13. S. Idy, Przemysława
14. C. WIELKI CZWARTEK
15. P. WIELKI PIĄTEK
16. S. WIELKA SOBOTA
- 17. N. WIELKANOC**
- 18. P. PONIEDZIAŁEK WIELKANOCNY**
19. W. Leona, Tymona
20. Ś. Sary, Agnieszki
21. C. Anzelma, Feliksa
22. P. Łukasza, Leona
23. S. Jerzego, Wojciecha
- 24. N. II WIELKANOCNA**
25. P. Marka, Jarosława
26. W. Wojciecha, Marzeny
27. Ś. Zyty, Felicji
28. C. Piotra, Ludwika
29. P. Katarzyny, Hugona
30. S. Mariana, Katarzyny

MAJ

- 1. N. III WIELKANOCNA**
- Święto Pracy; św. Józefa
2. P. Atanazego, Zygmunta
- 3. W. NMP KRÓLOWEJ POLSKI**
- Święto Konstytucji 3 Maja
4. Ś. Moniki, Floriana
5. C. Ireny, Waldemara
6. P. Filipa, Jakuba
7. S. Augusta, Róży
- 8. N. IV WIELKANOCNA**
9. P. Stanisława, Grzegorza
10. W. Antoniny, Izydora
11. Ś. Franciszka, Miry
12. C. Achillesa, Joanny
13. P. Roberta, Serwacego
14. S. Macieja, Bonifacego
- 15. N. V WIELKANOCNA**
16. P. Andrzeja, Szymona
17. W. Sławomira, Weroniki
18. Ś. Eryka, Feliksa
19. C. Iwona, Piotra
20. P. Bernardyna, Aleksandra
21. S. Tymoteusza, Wiktora
- 22. N. VI WIELKANOCNA**
23. P. Iwony, Dezyderego
24. W. Joanny, Marii
25. Ś. Grzegorza, Urbana
26. C. Dzień Matki
27. P. Augustyna, Juliana
28. S. Jaromira, Justyny
- 29. N. Wniebowstąpienie Pańskie**
30. P. Joanny, Karola
31. W. Anieli, Marii

CZERWIEC

1. Ś. Dzień Dziecka
2. C. Marcelina, Piotra
3. P. Karola, Leszka
4. S. Franciszka, Kwiryny
- 5. N. ZESŁANIE DUCHA ŚW.**
6. P. Norberta, Pauliny
7. W. Michała, Roberta
8. Ś. Wilhelma, Seweryna
9. C. Pelagii, Dominika
10. P. Bogumila, Małgorzaty
11. S. Barnaby, Feliksa
- 12. N. TRÓJCY PRZENAJŚW.**
13. P. Antoniego, Lucjana
14. W. Elwiry, Walerio
15. Ś. Jolanty, Wita
- 16. C. BOŻE CIAŁO**
17. P. Laury, Alberta
18. S. Elżbiety, Marka
- 19. N. Gerwazego, Protazego**
20. P. Bogny, Florentyny
21. W. Alicji, Alojzego
22. S. Pauliny, Flawiusza
23. C. Dzień Ojca
24. P. Narodziny
- św. Jana Chrzcziciela
25. S. Łucji, Wilhelma
- 26. N. Jana, Pawła**
27. P. Władysława, Marii
- NMP NIEUST. POMOCY
28. W. Leona, Ireneusza
29. Ś. Św. Apostołów
- Piotra i Pawła
30. C. Lucyny, Emilii

RODZINA

NR 1 (1900) 2022 r. • MIESIĘCZNIK KATOLICKI • CENA 2 ZŁ NR INDEKSU 374776 • PL. ISSN 0137-8287

Szczęśliwego Nowego Roku 2022

Oślepiające słońce i siarczysty mróz odsłoniły kurtynę takie było wejście do Miasta Ruin

W południe 17 stycznia 1945 roku na ulicach Pragi kilkudziesięciu chłopcy krzykali: **Warszawa wolna!**, rozdając dodatek nadzwyczajny do *Życia Warszawy*. Mieszkańcy czytali w nim: **W środę 17 stycznia 1945 roku o godzinie 10 Armia Czerwona i Wojsko Polskie wkroczyły od północy i od południa do Warszawy.**

Smutkiem napawają fotografie Warszawy ze stycznia i lutego 1945 roku. Są to obrazy śmierci – jest na nich pustka, bezmiar ruin przykryty warstwami śniegu i ... żadnego ruchu. To świat po apokalipsie. Śnieg przykrywał wyszczerbione ruiny domów, porozrzucane, spalone wyposażenia mieszkań, nadpalone dziecięce zabawki, lalki patrzące szklanymi oczami w siwe niebo, jakby szukając tam pomocy.

W ruinach wszędzie czaiła się śmierć. W gruzach, piwnicach, na ulicach można było natknąć się na zamrożone szczątki ludzkie. Wygląd tego martwego miasta zimą utrwaliłi licznie fotograficy (pisał Jerzy S. Majewski *Ż. W.*, 17.01.2015).

Z niemieckiej okupacji już od pół roku wolny był prawy brzeg Wisły. Walki o Pragę trwały 10 – 15 września 1944 roku. 15 września 1944 roku cała Praga była wolna, kiedy jeszcze lewobrzeżna Warszawa przelewała krew w Powstaniu, a wojska „wyzwoleńcze” stały na prawym brzegu Wisły.

Gdy w 1948 roku reżyser Leonard Buczkowski kręcił sceny do filmu „Skarb”, ogromne przestrzenie lewobrzeżnej Warszawy wciąż leżały w ruinie. Bohaterowie filmu gnieździłi się pośród bezkre-

snego rumowiska. Nad ich głowami piętrzyły się wypalone mury kamienic. To nie była fikcja literacka. Tak po 1945 roku w ruinach Warszawy mieszkali tysiące ludzi, którzy na wieść o „wyzwoleniu” wró-

NASZA OKŁADKA

„Zima” – obraz *Stanisława Kmicika* (malowany ustami i stopą, *AMUN*)

cili do spalonego, ale jakże ukochanego miasta. Do rangi symbolu urosła fotografia, na której zobaczyć można 2 chłopców, którzy usiłują zjeżdżać na nartach z zasypanych śniegiem górerek utworzonych przez gruzy. Miejscami gruzowiska sięgały pierwszego piętra.

W styczniu 1945 roku pod śniegiem w ruinach wszędzie można

(niektóre w języku rosyjskim). Nie-wypały długo jeszcze były odnajdywane, ale często zbierały krwawe żniwo. Na ulicach przybysze mogli natknąć się na niezabezpieczone jeszcze po upadku Powstania studzienki kanalizacyjne. Śmieć czyhała niemal na każdym kroku.

W roku 1939 ludność Warszawy wynosiła 1 300 mln miesz-

li w czasie Powstania, bądź zostali wywiezieni po jego upadku. Niemal wszyscy Żydzi zginęli w obozach zagłady. Ci, którzy zostali, często ocaleni Żydzi, nie mieli gdzie się podziać, toteż pozostanie w ruinach było dla nich jedyną formą przetrwania. Wyzwoliciele witali ze łzami w oczach.

było natrafić na niewypały, bomby lotnicze. Były one rozminowywane przez saperów. Na wielu budynkach widniało kilkanaście napisów pozostawionych przez saperów „Dom rozminowany. Min nie ma”

kańców (w tym około 300 tys. ludności żydowskiej). Szacuje się, że w trakcie „wyzwolenia” na lewym brzegu Wisły przebywało nie więcej niż tysiąc osób. Polscy mieszkańcy bądź zginę-

Już 18 stycznia 1945 roku warszawscy tułacze zaczęli powracać. Ruiny ruinami, ale dla nich poza Warszawą nie było Polski. Tu zostawili przecież swoje serca.

„A oto gwiazda, którą widzieli na Wschodzie, postępowła przed nimi, aż przyszła i zatrzymała się nad miejscem, gdzie było Dziecię” (Mt 2, 9-11). W Betlejem Mędrcy odnaleźli dom. „Weszli do domu i zobaczyli Dziecię z Matką Jęgo, Maryją; padli na twarz i oddali Mu pokłon. I otworzywszy swe skarby, ofiarowali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę” (Mt 2, 11).

Pokłon Trzech Króli

Uroczystość Objawienia Pańskiego, znana w polskiej religijności pod nazwą Trzech Króli, obchodzona jest 6 stycznia.

Pismo Święte (Mt 2, 1-12) nie mówi nic o królach, ale o Mędrcach przybyłych ze Wschodu. Wschód zaś rozumiano wtedy jako tereny Persji, Arabii lub Babilonii. Mędrcami lub Magami określano w starożytności ludzi bardzo wykształconych, posiadających tajemną wiedzę, znających się na astrologii. Ewangelista Mateusz nie podaje także ich liczby. Starożytne malowidła chrześcijańskie ukazywały najczęściej Mędrców w liczbie od dwóch do dwunastu. Ostatecznie, być może ze względu na złożone dary, utrwaliło się w Kościele, że było ich trzech (tak np. podaje żyjący w III wieku Orygenes). Ich imiona (Kasper, Melchior, Baltazar) pojawiły się między VIII a XI wiekiem, królami po raz pierwszy nazwał ich Cezary z Arles (+ 542 rok). Ofiarowanymi Dziecięciu darami były: złoto, kadzidło i mirra, które później bardzo się przydały Świętej Rodzinie. O podobnych też darach wspominał prorok Izajasz: „Wszyscy oni przybędą z Saby, zaofiarują złoto i kadzidło” (60, 6). Kadzidło i mirra były bardzo cennymi darami, podobnie jak złoto.

W tę uroczystość wierzymy, że za przewodem gwiazdy Bóg objawia swego Jednorodzonego Syna jako Zbawiciela wszystkich ludzi. W osobie Mędrców ze Wschodu narody świata od-

odwiedzały w tym dniu grupy kolędników z turoniem, kobyłką, niedźwiedziem, także chłopcy przebrani za Trzech Króli, w złotych, tekturowych koronach i – niekiedy – w szatach liturgicznych, starych i podniszczonych kapach i ornatach, wypożyczonych z zakrystii kościelnej. Tak jak inni

Pokłon Trzech Króli, mal. Albrecht Dürer

(Wiadomości – Onet)

powiadają na Boże wezwanie, rozpoznają i uznają w Dziecięciu z Betlejem swego Zbawiciela.

Wypełnia się proroctwo Izajasza: mrok okrywa ziemię, ciemności – narody, ale nad Jerozolimą jaśnieje Światłość. Do tej Światłości zdążają ludy ziemi i w tej Światłości odtąd chodzić będą. Jezus rozpoczyna dzieło jednoczenia ludów i budowanie wspólnoty rodziny ludzkiej. Kościół, znak jedności całego rodzaju ludzkiego, kontuuje tę misję i dziś.

W Kościele katolickim uroczystość Trzech Króli zamyka okres Bożego Narodzenia.

W dawnym polskim obyczaju dzień ten zamykał czas świąteczny i szczodry, ponieważ był to ostatni z dwunastu szczodrych dni i wieczorów, był więc dniem odwiedzin, poczęstunków, i wręczania sobie drobnych upominków. Domy

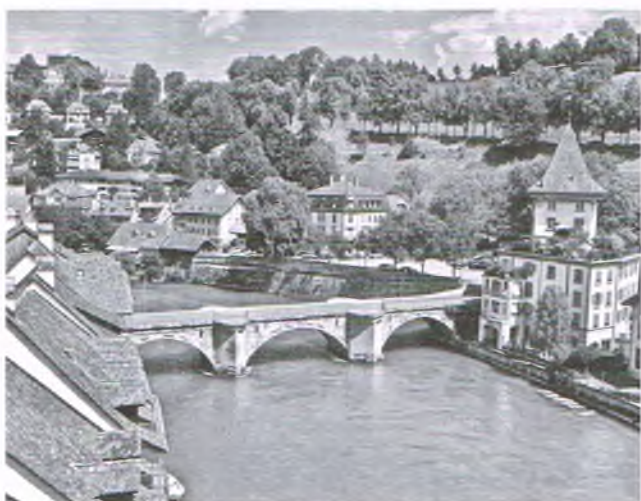
kolędnicy, składali gospodarzom życzenia i wypraszały datki. We wszystkich domach, i na wsi, i w mieście, rozdawano dzieciom czerwone jabłka i orzechy, które – jak wierzą – miały zapewnić rumieńce na twarzy oraz zdrowe, mocne zęby. Nikomu w tym dniu nie szczędzono jedzenia i jałmużny. Wszystkich przybywających do domu kolędników su to ugaszczano i rozdawano im szczodrakowe bułki.

W święto Trzech Króli w kościołach święcimy kredę i kadzidło, by następnie oznaczyć drzwi na znak, że w naszym domu przyjęliśmy Wcielonego Syna Bożego. Piszemy litery K+M+B, które mają oznaczać imiona Mędrców lub też mogą być pierwszymi literami łacińskiego zdania: (Niech) Chrystus mieszkanie błogosławi (łac. *Christus mansionem benedictat*). Zwykle dodajemy jeszcze aktualny rok.

Berno – szwajcarska stolica (a raczej miasto pełniące tę rolę, gdyż Szwajcaria stolicy nie posiada), siedziba rządu. Kunsztowne miasto, czwarte co do wielkości i ludności miasto Szwajcarii. Może poszczycić się wyjątkowo piękną średniowieczną starówką

Berno w pigułce. Kunsztowna stolica Szwajcarii
(zielonamapa.pl)

Szwajcaria (Berno), ciekawostki
(Radio ZET)

Berno – miasto fontann
(Małe miasteczka DEE)

Z prac Biskupa Wiktora Wysoczańskiego

W trosce o zachowanie nienaruszonego depozytu wiary

 (16)

Z perspektywy dnia dzisiejszego zauważamy, że wielki wkład w rozwój Kościoła Chrześcijańskokatolickiego Szwajcarii mają teologowie starokatolicki, prowadzący od 1874 roku działalność naukowo-dydaktyczną na Chrześcijańskokatolickim Wydziale Teologicznym Uniwersytetu w Bernie.

Z uwagi na znaczenie tego ośrodka akademickiego należy tu przypomnieć, że już na wielkim wiecu katolików w Olten (1872) podjęto między innymi decyzję o zorganizowaniu zakładu naukowego, mającego na celu kształcenie przyszłych kadr kościelnych. W wyniku interwencji przywódcy ruchu laików starokatolickich w Szwajcarii, prof. W. Munzingera, do berneńskiej ustawy kościelnej z 1874 roku, wprowadzono postanowienie o utworzeniu zakładu naukowego dla teologii katolickiej przy szkole wyższej. I tak 29 lipca 1874 roku Wielka Rada kantonu berneńskiego postanowiła utworzyć Wydział Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Bernie. Uroczyste otwarcie tego Wydziału nastąpiło 11 grudnia 1874 roku. Początkowo Wydział był dostępny także dla rzymskokatolików, później zaś stał się faktycznie chrześcijańskokatolickim. Berneńska kantonalna ustawa kościelna z 1945 roku potwierdziła istniejący stan faktyczny i od tego czasu placówka ta nosiła nazwę *Christkatholisch-theologische Fakultät an der Universität Bern*. (cdn.)

Trzej Królowie – rycina *Witolda Chomicza* (1910 – 1984) Muzeum Narodowe w Krakowie

Leśne akcenty Powstania Styczniowego

Obecny obszar radomskiej dyrekcji Lasów Państwowych był areną wielu walk powstańczych w latach 1863-64. Na terenie tamtejszych lasów znajduje się 29 miejsc pamięci związanych z wydarzeniami i postaciami Powstania Styczniowego. Opracowana została też mapa pamięci bitew oraz broszura o konsekwencjach Powstania dla przyszłego funkcjonowania lasów i polskiej administracji leśnej.

W lasach Radomia 169 lat temu stacjonowały oddziały powstańcze, rozgrywały się bitwy, nie brakuje też miejsc straceń i mogił. (Informacja www.lasy.gov.pl).

W obecnym Nadleśnictwie Skarżysko stacjonował między innymi oddział generała Mariana Langiewicza. Na pniu starego drzewa informuje nas o tym zawieszona tu pamiątkowa tablica.

Generał Marian Langiewicz (1827 – 1887) był drugim dyktatorem – po generale Ludwiku Mierosławskim (1814 – 1878)* – Powstania Styczniowego. Trzecim zaś był generał Romuald Traugutt (1826 – 1864). Jak pisali biografowie, generał Langiewicz był wyznawcą idei wolności społecznej i narodowej wszystkich uciskanych ludów, a przede wszystkim gorącym i ofiarnym patriotą. Jego ojciec Wojciech, z zawodu lekarz,

Generał Marian Langiewicz (Twitter)

Generał Ludwik Mierosławski*

Romuald Traugutt

Nadleśnictwo Skarżysko. Tablica pamiątkowa poświęcona gen. Langiewiczowi i jego oddziałowi (fot. Krzysztof Ptak)

Powstańcy styczniowi

1863 roku

Nadleśnictwo Daleszyce Lasy Państwowe. Dąb Józef

poległ w czasie Powstania Listopadowego podczas obrony Warszawy przed Rosjanami w 1831 roku.

Lasy w Polsce kryją w sobie wiele akcentów z tamtych czasów. Są tam krzyże, płyty z napisami, pomniki stawiane przez pamiętających, tablice umieszczone na drzewach, a także po prostu stare potężne drzewa o zadziwiająco grubych pniach, które są

Pomnik upamiętniający bitwę pod Rybnicą na terenie Nadleśnictwa Staszów. Pomnik z głazów. Na szczycie pomnika znajduje się orzeł, obok stoi krzyż (Fot. Piotr Kacprzak)

nie tylko pomnikami przyrody, ale i pomnikami naszej historii.

* Generała Ludwika Mierosławskiego nazywano „człowiekiem Rewolucji”, był pisarzem, poetą, żołnierzem. Ojciec je-

go był Polakiem, a matka – Francuzką. Był także wodzem rewolucyjnych armii na Sycylii i w Niemczech. Ludwik Mierosławski był prapradziadem polskiego pisarza Stanisława Dygata.

Oni walczyli do końca

Tragiczne w skutkach Powstanie Styczniowe z roku 1863 było najdłuższym zrywem narodowyzwoleńczym Polaków, który swoim zasięgiem objął Królestwo Polskie, Litwę, Białoruś i część Ukrainy.

Jednakże ten zryw narodowy już od początku miał niska szanse powodzenia. Wybuchł w najbardziej nieprzychylnych warunkach wśród wszystkich poprzednich powstań. Nie istniała jeszcze wtedy regularna armia polska, tylko zni-

Pożegnanie powstańca – obraz Artura Grottgera z 1866 roku

komu procent oddziałów partyzanckich był wyszkolony. Lecz powstańcom na pewno nie brakowało zapału i wiary w swoje siły.

Największe znaczenie na kształtowanie światopoglądu kolejnego pokolenia miała sytuacja po upadku powstania. Ci ludzie

musieli żyć z piętnem klęski wśród wrogiej dla Polski rzeczywistości, wśród fali prześladowań, zsyłek i przesiedleń. Ale sami Polacy pokonanych powstańców traktowali jak bohaterów. Ich dobrowolna ofiara miała szczególne znaczenie dla historii.

Takim utworem o odradzaniu się Polski z popiołów wojny jest wiersz Felicjana Faleńskiego pt. *Morituri Te Salutant* (12/13 stycznia 1863). Łaciński tytuł oznacza okrzyk gladiatorów rzymskich wchodzących na arenę: „Idący na śmierć pozdrawiają cię”. Posłuchajmy fragmentu tego utworu, niech przemówi do nas.

„Z okiem krwawą łzą zwilżonem,
komu jeszcze łez zostało,
Idźmy wolność zdobyć zgonem,
idźmy zgon nasz okryć chwałą!
Wprzód, nim kula pierś przewierci,
nim z żył krwi strumienie bryzną,
Ci, co idą szukać śmierci,
pozdrawiają Cię, Ojczyzno!
My się śmierci nie ustraszym,
bo nam tęszno za mogiłą:
Niech zginiemy, byle naszym dzieciom
po nas lepiej było!
Z naszych ciał i krwi topieli,
bądź im Polsko, w wolność żyzną.
Ci, co umrzeć zapragnęli,
pozdrawiają Cię, Ojczyzno!” (...)

Orszak Trzech Króli

Ze świętem Trzech Króli związana jest tradycja barwnych orszaków – ulicznych jasełek. Z inicjatywy wspólnot lokalnych pojawiają się one na ulicach polskich miast i miasteczek od 2009 roku. Nowa tradycja nawiązuje do średniowiecznych misterii Bożego Narodzenia, obrazujących pielgrzymowanie biblijnych Mędrców do betlejemskiego Żłóbka. W jego trakcie aktorzy i uczniowie szkół przedstawiają sceny wjazdu Królów do Jerozolimy, wizyty w pałacu Heroda i finałową – złożenia darów i oddania pokłonu Dzieciątku Jezus.

Orszak jest jednocześnie teatrem ulicznym, formą zabawy, a także dążeniem do bycia we wspólnocie. Święto Trzech Króli to czas, kiedy możemy dziękować za obecność Boga w historii człowieka. W dniu 6 stycznia

Orszak Trzech Króli w Olsztynie

(Orientacja.pl)

po raz kolejny wyruszymy ulicami naszych miast w podróż do Nowo Narodzonego Jezusa.

Orszaki Trzech Króli przywracają zwyczaj wystawiania jasełek, budowania szopek bożonarodzeniowych, wspólnego śpiewania kolęd, inspirują do sięgania do dawnych tradycji i tworzenia

nowych zwyczajów. Z roku na rok orszaki są coraz barwniejsze.

Od kilku lat nasze parafie polskokatolickie organizują również barwne Orszaki Trzech Króli, cieszące się dużą popularnością. Pisaliśmy o nich w kilku numerach „Rodziny” jeszcze przed pandemią.

Szopki krakowskie

Tradycyjnie już w grudniu ubiegłego roku odbył się 80. Konkurs Szopek Krakowskich. Mówi się, że w krakowskich szopkach zaklęta jest esencja i energia miasta. I coś w tym musi być, skoro ich niezwykłość doceniło UNESCO, wpisując w 2018 roku szopkarstwo na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości.

Najstarsze szopki krakowskie, niektóre o wysokości nawet ponad dwóch metrów, przenośne, bożonarodzeniowe teatrzyki kukielkowe z przełomu XIX i XX wieku zachowały się jedynie w krakowskim Muzeum Etnograficznym. Najstarszą i najcenniejszą jest szopka wraz z kukielkami wykonana w latach 90. XIX wieku przez Michała Ezenekiera (1854 – 1914/1918), mistrza murarskiego z Krowodrzy. To na niej, nazywanej „szopką matką”, wzorowały się całe pokolenia szopkarzy, to ona zainicjowała styl architektoniczny szopek, zwany ezenekierskim.

Szopki Bożonarodzeniowe
(Bogusław Świerzowski/Kraków.pl)

Jest też w kolekcji Muzeum szopka związana z postacią Stanisława Wyspiańskiego (1869 – 1907), która została skonstruowana przez nieznanego murarza-szopkarza na zamówienie, a być może i pod kierunkiem samego artysty.

Tradycja konkursu na najpiękniejszą szopkę krakowską zapoczątkowana została w grudniu 1937 roku. Jedyna szopka zachowana z tego I konkursu została wykonana przez Ludwika Głucha i znajduje się w zbiorach MEK.

W Muzeum Etnograficznym Krakowa znajdują się szopki, które funkcjonują jako sceny Bożego Narodzenia czy wyimki z życia Krakowa, jako świadectwa rodzinnych tradycji oraz międzypokoleniowego przekazu wiedzy i umiejętności. Szopki jako polityczne komentarze oraz antidotum na chorobę i samotność. Jako dzieła nie tylko ludzkich rąk, ale przede wszystkim serca.

(na podst. Szopki krakowskie, Muzeum Etnograficzne w Krakowie)

Kolędnicy

W okresie świątecznym, począwszy od wieczoru wigilijnego po wsiach zaczęli chodzić kolędnicy, od domu do domu z powinszowaniem świąt i Nowego Roku. Obchody kolędnicze trwały do 6 stycznia (święto Trzech Króli) lub 2 lutego (święto Matki Boskiej Gromnicznej), a czasem do końca karnawału. W obchodach brała udział głównie młodzież, najczęściej byli to kilkunastoletni chłopcy.

Były różne grupy kolędnicze: z gwiazdą, z szopką, z żywymi zwierzętami lub z maskarami zwierzęcymi (z turoniem, konikiem, bocianem, koza), Herody lub śpiewające kolędy dzieci bez rekwizytów. Do nich należeli pastuszkowie (na Śląsku) – trzej skromnie ubrani chłopcy, mający nieraz tylko kij w ręce. Pastuszkowie wykonywali kolędy powszechnie znane, ale mieli też w swoim repertuarze teksty własne, swojskie, autorstwa twórców ludowych. Dlatego w różnych regionach możemy usłyszeć osobliwości lokalne i językowe czerpane np. z gwary ludowej.

We wsiach położonych blisko granicy Małopolski istniał zwyczaj przebierania się kolędników: pastuszkowie na wierzchnie ubranie nakładali długie białe koszule, opasane w pasie; przez piersi przewieszali wstęgę z kartonu, oklejoną bibułą oraz gwiazdkami. Na głowę nasadzali wysoką kolorową kartonową koronę, natomiast w ręce trzymali długi kij. Chłopcy bywali też odziani w kożuchy wywrócone sierścią na zewnątrz i opasane powrostem. Na głowie mieli czapki baranie także wywrócone futrem na zewnątrz. Pastuszków wciąż możemy spotkać na Śląsku Cieszyńskim, m.in. w Koniakowie, Jaworzynie i Istebnej.

Kolędnicy, zwani gwiazdorami, byli to chłopcy noszący obrotową gwiazdę kolędniczą zamocowaną na drążku i podświetloną świeczką. Chodzili po domach wieczorami i śpiewali kolędy. Mieli kosz lub sakwę na otrzymane datki i żywność.

Inny typ grupy kolędniczej to kolędnicy z turoniem. Turonia grał

Herody wykonywali przedstawienia o królu Herodzie, w których mieszały się wątki biblijne z elementami folkloru polskiego. W skład takiej grupy wchodził: król Herod, jego żona Herodiada, marszałek, adiutant, żołnierze, dziad-pielgrzym, Żyd, anioł, diabeł, śmierć.

Kolędnikom ofiarowywano słodycze, orzechy, suszone owoce lub drobne datki pieniężne.

Kolędnicy, Zofia Stryjeńska, Boże Narodzenie

jeden z kolędników, który ukrywał się pod derką i niósł osadzoną na drągu drewnianą głowę obitą futrem i z przyprawionymi rogami. Turoniowi towarzyszyły różne postacie, m.in. dziad, Cygan i Żyd. Kolędnicy z turoniem odgrywali zabawne przedstawienia.

*Z kozą, piszczałką i turoniem
Gdy wieje wichur świętokrzyski
I ponad strugą i nad błoniem
Latają w mrozie białe listki,
Z kozą, piszczałką i turoniem.*

Kolędnicy, 1949,
Czesław Miłosz (1911-2004)

Hej kolęda, kolęda!

(fot. Strefa Historyczna Wolne Miasto Gdańsk)

Ostatni król Polski

Okres panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego (1732 – 1798) w latach 1764 – 1795 budzi wiele kontrowersji. Z jednej strony docenia się jego działania na rzecz oświecenia kraju w drugiej połowie XVIII wieku, z drugiej obarcza odpowiedzialnością za upadek państwa polskiego. Na pewno był jednym z najbardziej wykształconych władców epoki: zastał Polskę kulturalnie zapuszczoną, a zostawił oświeconą, podkreślają historycy.

W 1765 roku król Stanisław założył Szkołę Rycerską – elitarną uczelnię wojskową, która miała kształcić przyszłą armię. Utworzył również będącą załącznikiem rządu konferencję króla z ministrami i kancelarię królewską. Z kolei w 1773 roku powstała z jego inicjatywy Komisja Edukacji Narodowej – pierwsza na świecie centralna instytucja o charakterze dzisiejszego Ministerstwa Edukacji.

Król pomimo ograniczeń władzy (już po I rozbiore) nadal zabiegał o rozwój kultury. Słynne stały się jego obiady czwartkowe, na których spotykali się polscy intelektualiści. Pieczę nad królewskimi zbiorami sztuki powierzono malarzowi Marcello Bacciarellemu. Z polecenia króla zbudowano też przy Zamku w Warszawie nowy gmach biblioteki królewskiej, której zbiory szacowano wówczas nawet na 20 tys. woluminów.

Sejm Wielki i uchwalenie Konstytucji 3 maja w 1791 roku uważa się za jedno z większych osiągnięć króla. Jednak okres Sejmu Czteroletniego, kiedy w Polsce trwała niezwykle dobra koniunktura, został zmarnowany. Wówczas król St. A. Poniatowski powinien skierować

Na jednym ze swych obrazów – „Stanisław August Poniatowski w Petersburgu” – Jan Czesław Moniuszko (1853 – 1908, syn kompozytora Stanisława Moniuszki) ukazał ostatniego króla Polski tuż przed jego nagłą śmiercią

swoją uwagę na budowanie silnej armii, a nie kłótnie w sejmie. Okres od Targowicy jest to niestety postępujący i gwałtowny upadek króla.

Rzeczpospolita bez pieniędzy i armii nie miała wystarczającej siły, aby oprzeć się zaborcom. 25 listopada 1795 roku – 31 lat po wstąpieniu na tron – Stanisław August Poniatowski podpisał akt abdykacji, rezygnując tym samym z roszczeń do tronu Rzeczypospolitej – państwa, które po III rozbiore (24.10.1795 roku) dokonany przez Rosję, Austrię i Prusy przestało istnieć. Wzgardzony zmarł na wygnaniu 12 lutego 1798 roku w Petersburgu.

Po śmierci król nie zaznał spokoju. Miał aż trzy pogrzeby. Kiedy zmarł, jego zabalsamowane ciało zostało z należnymi honorami pochowane (dzięki staraniom syna carowej Katarzyny – Pawła) we wnętrzu katolickiego kościoła pw. św. Katarzyny w Petersburgu. I tam pozostało do 1938 roku. Po kilku latach So-

wieci poinformowali polski rząd (negatywnie nastawiony do ostatniego polskiego monarchy, uważanego za zdrajcę) o planowanej rozbiórce kościoła. Wówczas przewieziono szczątki króla do Wołczyna (gdzie był ochrzczony) i pochowano (w sekrecie) w kościele parafialnym. Kiedy ludność polska w 1946 roku opuściła Wołczyn, trumna królewska doznała zbezczeszczenia i rabunku. W 1989 roku pozostały tylko prochy, które odnaleziono w resztkach trumny przysypanej szczątkami zrujnowanego kościoła w Wołczynie (dziś: Białoruś). Wszystko, co zostało po Zmarłym, umieszczono w urnie i przewieziono do Polski. Urnę wystawiono na Zamku Królewskim w Warszawie. Symboliczny pogrzeb odbył się po 6 latach, 14 lutego 1995 roku, po niemal 200 latach od śmierci króla. Spoczął w Bazylice Archikatedralnej pw. św. Jana Chrzciciela w Warszawie (na Starym Mieście), gdzie przed laty był koronowany.

Dzień Babci i Dzień Dziadka

*Pędzą wnuki ulicami
z ogromnymi laurkami.
Te laurki pełne kwiatków
są dla wszystkich babć i dziadków.
A dziadkowie wraz z babczami
już czekają przed domami.
Przez lornetki patrzą w dal
wystrojeni jak na bal.*

Za chwilę bardzo ważne święta. Dzień Babci i Dzień Dziadka. Z głębokim przekonaniem twierdzimy, że większość babć i dziadków, oprócz życzeń oczywiście, woli dostać prezent wykonany dla nich przez wnuki własnoręcznie, niż kupioną w ostatniej chwili bombonierkę, witaminy czy krokusa. W końcu tu chodzi głównie o pamięć i spotkanie, a nie o cenne prezenty. I nieważne, czy wnuk ma lat pięć, piętnaście czy trzydzieści pięć. Liczy się danie czegoś od siebie, stworzonego z myślą o babci czy dziadku.

Pomysłów na samodzielne wykonanie prezentu jest wiele; dzieci mogą wykonać laurkę z kwiatów z papieru, wazon ze stoika, rysunek z odciskiem

Drzewo genealogiczne

(Adobe Stock)

dłoni czy kartkę z makaronem kokardki. W internecie można znaleźć sporo wzorów drzew genealogicznych i szablonów do wypełnienia. Warto zachęcić dziecko i pomóc mu przy dużym formacie drzewa, podpisać krewnych, jeśli dziecko nie umie jeszcze samo pisać. To wzruszający prezent i mała podróż sentymentalna po latach.

Fotoksiążka, ozdobna ramka na zdjęcia lub po prostu czekoladki i kwiaty – często to rodzice decydują, co dziadkowie otrzymają w prezencie na Dzień Babci i Dzień Dziadka. Skoro to jednak święto, w którym wnuki dziękują dziadkom za ich obecność, to lepiej zaangażować dziecko w stworzenie czegoś własnoręcznie.

*Kochana Babciu
– zacznę zwyczajnie,
że z Tobą w domu jest fajnie:
i w deszczu i w słońcu,
w smutku, w radości,
wspierasz i uczysz życia w miłości.
Dzisiaj za wszystko chcę
Ci dziękować
i skromny bukietik kwiatów
darować.
Babciu najmiłsza i najdroższa,
Twoja miłość jest najśodsza,
szczerą i bezwarunkową,
prawdziwą, bezproblemową.
Dlatego chcę podziękować
i moje życzenia ofiarować,
z serca prosto płynące:
prawdziwe i gorące!*

Jak zrobić kwiaty z papieru
(zrobione ręcznie)

*Zdrowia, szczęścia i radości,
nadziei i wielkiej miłości.
Sto lat, babciu!
Życzę Tobie, Babciu miła,
byś zawsze w życiu szczęśliwa była.
Życzę Ci, Babuniu,
życia najdłuższego,
pociechy, szczęścia
i zdrowia dobrego!*

*Ty, Dziadziusiu, dobrze wiesz,
czego wnuk Ci życzy:
zdrowia, skarbów, jakich chcesz,
szczęścia i słodyczy.
Niechaj dziadzio mój jedyny
żyje długo i przyjemnie,
niech mu w szczęściu mkną godziny
i niech ma pociechę ze mnie.*

(wybór Gazeta Wrocławska)

Sylwester i Nowy Rok

31 grudnia świętujemy koniec starego roku i początek nowego. Sylwester to niezwykle czas, który spędzamy pośród zabaw, toastów oraz życzeń. Tak jak w przypadku innych świąt, tak samo i z ostatnim dniem roku wiążą się tradycje i zwyczaje, których zachowanie pozwala uchronić się przed niepowodzeniami czy nieszczęściami. Niektóre z nich dawno już wyszły z użycia, inne zaś trwają w najlepsze. Warto przypomnieć niektóre z nich.

Jaki sylwester, taki cały rok

- Po dziś dzień istnieje przesąd, jakoby od ostatniego dnia roku zależały wszystkie kolejne dni w roku następnym. Z tego względu każdy stara się 31 grudnia spędzić jak najmilej i najweselsiej, w gronie rodziny, przyjaciół i znajomych.

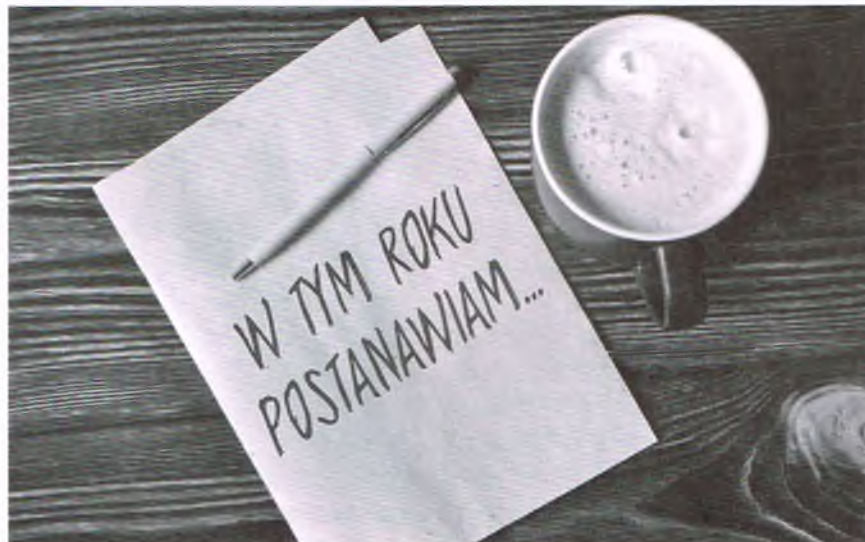
- W sylwestra należy powstrzymać się od pożyczania pieniędzy, ale także warto uregulować wszystkie rachunki i spłacić długi. To zapewni stabilizację finansową przez cały nadchodzący rok.

- Dawniej na polskich wsiach w sylwestra nikt nie sprzątał, aby nie wymieść z domu szczęścia. W każdym gospodarstwie nie mogło zabraknąć płonącego ognia oraz świeżej wody. Miało to gwarantować pomyślność i bogactwo na przyszły rok.

Czas podsumowań. Wszystko, co działo się w kończącym się roku, powinno odejść w niepamięć wraz ze zmieniającą się datą. Oczywiście dobre wspomnienia warto zachować, jednak zwyczaj sylwestrowy dotyczy tych

momentów, które były złe. Aby nie wchodzić w nowy rok z bagażem złych doświadczeń, należy spisać je wszystkie na kartce, a następnie spalić ostatniego dnia roku.

Zwiastun obfitości w nowym roku. Do tradycji noworocznej należy odpowiednie zabezpieczenie finansowe. Aby portfel w nowym roku był cięższy, należy pierwszego dnia nowego roku umieścić w nim zasuszoną w Wigilię łuskę karpia. Dzięki temu

Jak spełnić noworoczne postanowienia

w nadchodzącym roku nie zabraknie pieniędzy.

Huczne pożegnanie starego roku, zaproszenie nowego. Mianem sylwestra określa się cały ostatni dzień roku, jednak kluczową rolę odgrywa zdecydowanie wieczór. Aby mieć szczęście w nadchodzącym roku, konieczna jest udana sylwestrowa zabawa, bogata w tańce, muzykę i sylwestrowe dekoracje. Nie może zabraknąć radosnego odliczania, a także toastu lampką szampa tuż po nadejściu nowego roku.

Zgodnie z tradycją sylwestrową w Polsce, tuż po północy najstarszy członek rodziny powinien otworzyć na oścież wszystkie okna, aby w ten sposób zaprosić nowy rok do domu. Wśród sylwestrowych dekoracji powinny się także znaleźć ozdoby z motywem noworocznym, które również będą formą zaproszenia nowego roku.

Lista postanowień na Nowy Rok. Spisywanie postanowień w pierwszy dzień nowego roku jest popularnym zajęciem do dziś. Ich dotrzymanie niegdyś było zapewne równie trudne jak jest i dziś.

Nowy Rok po nowemu. To stary zwyczaj, który wymaga, by przywitać to święto w nowej odzieży. Miało to zapewnić dostatek w przyszłości i zapoczątkować zmianę na lepsze. Często wkładano nowe ubrania, które zostały podarowane podczas Bożego Narodzenia lub wcześniej.

Dziady Noworoczne

Dziady Noworoczne to grupa hałaśliwych i barwnych przebierańców, która w wieczór sylwestrowy odwiedza domostwa. Są wśród nich niedźwiedzie, konie, poganiacze, Cyganie, diabły, śmierć, Żydzi, baby, kominiarze oraz dziegciarze, na których twarzach zobaczymy kolorowe maski. Od samego rana aż do późnego wieczoru Dziady przemierzają wieś, składając życzenia pomyślności w Nowym Roku przy skocznych dźwiękach muzyki, prezentując żywiołowe przedstawienie pełne znaczeń i magicznych symboli. To dobry przekaz – składając gospodarzom dobre życzenia – przynosi się coś nowego, żeby ten rok był lepszy od poprzedniego.

Kiedyś wierzono, że gdyby Dziady nie „przeleciały” przez wieś, nie rozpocząłby się Nowy Rok. Widowisko stanowiło dawniej ważny obrzęd kreujący po-

Dziady Noworoczne, grupa ze Zwardonia

(arch. MGPE w Chorzowie)

myślność i dobrobyt w rozpoczynającym się roku. W związku z tym grupy komediantów zawsze były wyczekiwane i hojnie obdarowywane. Niezmienną zasadą było to, że przebierać się mogli tylko mężczyźni, niegdyś tylko kawalerowie.

Obrzęd jest wciąż żywy wśród górali na Żywiecczyźnie, m.in. w Ciścu, Cięcinnie, Milówce, Węgierskiej Górze, Zwardoni, Żabnicy i w samym Żywcu, i dlatego jest wpisany na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

Trzej Królowie i Król Czwarty

cd. ze str. 16

rodaków i oznajmił im, że są wolni i bezpiecznie mogą wracać do swoich domów.

Wieczorem odszukał na niebie swoją gwiazdę. Gwiazda dalej świeciła. Zdecydował się iść, mimo że nie miał już daru dla swego Króla Miłości. Kiedy doszedł do Jerozolimy, spostrzegł, że jego gwiazda gaśnie jakoś bardzo szybko. Zaniepokoił się, bo nie wiedział, co to znaczy. Wszedł w miasto gwarne, żywiołowe i zmęczony usiadł na progu jakiegoś domostwa. Był szczęśliwy, że doszedł do celu swojej podróży. Nagle zobaczył idący drogą orszak, a nad tłumem sterczące trzy belki. Pomiedzy tłumem żołnierzy i gapiów szli dwaj pierwsi skazańcy,

a potem trzeci skazaniec w cierniowej koronie, zakrwawiony, szedł zataczając się wyczerpany, uginający się pod ciężarem krzyża. I napis, który udało mu się odczytać: Jezus Nazareński, Król Żydowski. Gdy osłupiały wpatrywał się w tę Postać, zobaczył, że Jezus skierował na niego swój wzrok. Z najwyższym wzruszeniem wyczytał z oczu Jezusa, że On wie o wszystkim, o całej długiej drodze, jaką przebył do Niego, o tym, co przeszedł w tych długich latach wędrówki i że to przyjmuje jako największy dar, ważniejszy niż tysiąc najpiękniejszych rubinów świata.

To wszystko trwało tylko moment, ale przepeliła go taka radość z tego spotkania z Jezusem, że serce mu pękło ze szczęścia.

Opracowanie (m.) na podstawie Adonai.pl ks. M. Maliński (Czwarty król)

RODZINA

MIESIĘCZNIK KATOLICKI

Wydawca: Społeczne Towarzystwo Polskich Katolików. Instytut Wydawniczy im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Redaguje Kolegium. Adres redakcji: ul. Czardasza 18, 02-169 Warszawa, tel./fax (22) 868-32-47. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych i zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Adres internetowy: redakcja@polkat.com.pl
Skład i druk: Fotoskład.

Nakład: 1250 egz.

RODZINA – dzieciom

Trzej Królowie i Król Czwarty

Bardzo starzy ludzie mówią, że był i król czwarty, który zobaczył gwiazdę betlejemską i zapragnął złożyć Nowo Narodzonemu Królowi Żydowskiemu pokłon. Wiedział, że ma to być Król Miłości. Zastanawiał się tylko, jaki dar Mu ofiarować. Wtedy przypomniał sobie o przepięknym czerwonym rubinie, który otrzymał od swego taty w dniu narodzin. Zdecydował, że to będzie najwłaściwszy prezent dla Dziecięcia. Zaczął się szykować do drogi.

Do kraju żydowskiego było bardzo daleko. Polecił więc swoim ludziom załadować dużo jedzenia i napojów, moc ubrań na zmianę i inne potrzebne rzeczy. Gwiazda wskazywała drogę, a towarzyszący mu słudzy znali i mądrość swego króla i jego dobre serce. Toteż wiernie mu służyli. Po jakimś czasie karawana wjechała w kraj nawiedzony suszą. Ziemia przepalona była w proch, a ludzie żebrzący o garstkę strawy. Zaczął rozdawać wszystko, co miał. Ale to jego „wszystko” było za mało. Trzeba było pomóc głodującym krajowi – i to na większą skalę. Akcja, którą zorganizował zapobiegła głodowi i śmierci. O wszystko zadbał i sowicie opłacił. Gdy pieniądze się skończyły, zdecydował iść dalej. Gwiazda nadal go prowadziła. A jemu zdawało się, że już nie będzie miał przeszkód i jeszcze zdąży do Nowo Narodzonego Króla, aby złożyć Mu pokłon. Ale tak nie było.

Po krótkim okresie spokojnego marszu ujrzał wiszący na drągu strzęp czarnej chorągwi. Był to znak, że tu panuje „czarna śmierć” czyli cholera. Pomyślał, że nie może przejść obojętnie wobec takiego nieszczęścia, takiej nędzy ludzkiej, przecież jedzie do Króla Miłości. Nie miał już w zasadzie niczego. Zostały mu tylko wierzchowce i wierni słudzy. Zszedł więc ze swojego wielbłąda i widząc przerażenie w oczach swych towarzyszy, powiedział, że jeżeli ktoś chce, to niech odejdzie. A on tu zostanie, aby pomóc ludziom, którzy jeszcze żyją. I zaczął pomagać potrzebującym, troszcząc się o nich, przynosząc im wodę i pożywienie. Zostało przy nim tylko kilku towarzyszy.

Pokłon Trzech Króli

(epiphany, 2013 Stephen Wigmore)

Aż któregoś dnia poczuł, że słabnie i że go ogarnia gorączka. Zrozumiał, że się zaraził. Nie wiedział, kto mu podawał wodę i jedzenie, kto się nim opiekował. Po jakimś czasie powoli zaczął wstawać i chodzić po izbie. Nie zdawał sobie sprawy, jak długo chorował. Nie było przy nim nikogo ze sług; może pomarli albo odeszli. Tutejsi ludzie nie rozpoznawali w nim króla, ani nawet wybawcy. Nie pamiętali, będąc w gorączce, kto im pomagał, by wyzdrowieli. Traktowali go jak żebraka, przybyszka-nędzara, wycieńczonego, ubranego w łachmany. Zastanawiał się, czy jest sens iść dalej za gwiazdą? Już tyle lat minęło. Ale gwiazda jeszcze świeciła. Zdecydował się, że mimo wszystko pójdzie dalej. Miał dalej zawieszony na szyi w woreczku najdroższy skarb, który chciał złożyć Jezusowi w ofierze. I poszedł.

Nie miał pieniędzy, więc po drodze najmował się do roboty. Szedł od wsi do wsi, od miasta do miasta. Szedł powoli, bo był bardzo słaby. Szedł, aż doszedł do wielkiego miasta, w którym mówiono w obcym języku. Stał zaskoczony tym, co zobaczył: Na rynku sprzedawano ludzi! Dosłyszał, że mówią oni jego językiem, więc byli to na pewno jego rodacy: kobiety, dzieci, starcy. Domyślił się, że jakiś nieprzyjaciel napadł na jego kraj, a teraz sprzedaje ludzi, jak bydło na targu. Wtedy przypomniał sobie o rubinie, który nosił na szyi. To był skarb. Tak, za ten rubin mógł wykupić tych ludzi. I tak uczynił. Zaskoczony handlarz przyjął rubin i zwolnił swych jeńców. Wtedy podszedł do swoich

cd. na str. 15